

Toelichting en verantwoording geschiedenis vmbo

Vanzelfsprekend staan de tien tijdvakken van de commissie De Rooy en de historische vaardigheden centraal in de doorlopende leerlijn voor het vak geschiedenis.

De leerlijn geschiedenis voor het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs is verder zo opgesteld dat relevante kerndoelen "Oriëntatie op jezelf en de wereld" en "Mens en maatschappij" daarin een plaats hebben gekregen. Ook bij de uitwerking van de tijdvakken in kenmerkende aspecten heeft SLO de commissie De Rooy gevolgd. De tijdvakken en kenmerkende aspecten zijn gekoppeld aan de kerndoelen primair onderwijs en onderbouw van het voortgezet onderwijs, maar ook aan de kernconcepten zoals SLO deze heeft onderscheiden in de leerlijn leerinhouden van de Mens en maatschappijvakken.

Het is aan te bevelen de doorlopende leerlijn geschiedenis te lezen in samenhang met de doorlopende leerlijn voor de Mens en maatschappijvakken.

De tijdvakken

De kerndoelen en kernconcepten zijn aan de tijdvakken en hun kenmerkende aspecten gekoppeld om te laten zien dat het mogelijk is vanuit het vak geschiedenis aan alle relevante kerndoelen en -concepten recht te doen. Dit laat ook het karakter van het vak geschiedenis, waarbij meerdere perspectieven mogelijk zijn, goed uitkomen.

Alleen de interpretatie van kerndoel 35 van het primair onderwijs (redzaamheid als consument) en kerndoel 42 van de onderbouw over onder anderen werken, wonen en consumeren kan problemen opleveren. Maar SLO is van mening dat ook deze kerndoelen in het vak geschiedenis horen. Het gaat hier immers om enkele essentiële vragen: Hoe voorzien mensen in hun levensonderhoud? Hoe wordt welvaart verdeeld? Hoe produceren, consumeren en wonen mensen? Hoe spelen machtsverhoudingen en verdelingsvraagstukken hierin een rol? Door de koppeling aan essentiële kenmerken uit historische tijdvakken zien leerlingen in dat hun keuzes behalve persoonsgebonden, ook gebonden zijn aan de tijd waarin zij leven en dat de situatie waarin zij leven aan verandering onderhevig is.

Over het examenprogramma geschiedenis en staatsinrichting in de doorlopende leerlijn is het volgende op te merken. Wij hebben alle relevante examenheden in de leerlijn verwerkt. Dit zijn de exameneenheden K/3 t/m K/10 en V/1 t/m V/5 plus V/9.

Voor het centraal examen zijn alleen de eenheden K/3, K/5 en K/10 verplicht, met daarnaast voor de gemengde en theoretische leerweg V/9. Wat betreft het schoolexamen dient vmbo- bb 2 exameneenheden te doen, te kiezen uit K/4, 6 t/m 9 en kb t/m gt 3 exameneenheden. De exameneenheden V1 t/m V8 zijn niet verplicht.

Het gevolg is dat we in de leerlijn geschiedenis en staatsinrichting meer exameneenheden hebben genoemd dan scholen hoeven te doen. Dit hebben we gedaan omdat wij geen keuzes kunnen maken die aan de school zijn. Daarnaast hebben we een zo compleet mogelijk beeld willen geven van de mogelijkheden die de leerlijn biedt.

Perspectieven

Behalve de tijdvakken bij het vak geschiedenis, die vooral de inhoud van het vak omvatten, kent geschiedenis ook een vakspecifieke benaderingswijze, die wij **perspectieven** noemen. Dat is de 'bril' van het vak waarmee leerlingen naar de geschiedenis van de samenleving leren kijken. Deze perspectieven laten zich niet plaatsen in het platte vlak van de overzichten, omdat ze in feite overal dwars doorheen snijden. We hebben dat opgelost door een aparte kolom op te nemen voor de vakspecifieke benaderingen, met als titel '**perspectieven**'.

Bij geschiedenis zijn dit de historische vaardigheden: de kijkwijzen die typerend zijn voor het vak geschiedenis. De perspectieven zijn ontleend aan exameneenheid GS/K/3. Wij hebben de in de syllabus

Geschiedenis en staatsinrichting (CEVO, 2007) gegeven beschrijvingen beknopt op essenties samengevat.

Vaardigheden die behalve in het examenprogramma geschiedenis ook in de examenprogramma's van de andere Mens en maatschappijvakken staan, zijn niet opgenomen (bijvoorbeeld: onderscheiden van feiten en meningen). Deze staan in de doorlopende leerlijn vaardigheden in de Mens en maatschappijvakken.

Gebruikte bronnen

Richtinggevende bronnen zijn de officiële programma's zoals vastgelegd in de kerndoelen primair onderwijs en de onderbouw en in de officiële examenprogramma's van de bovenbouw.

Formuleringen die *cursief* staan zijn eindtermen die gelden voor de kaderberoepsgerichte leerweg, de gemengde leerweg en de theoretische leerweg.

